

Pløjefri dyrkning med mindre ukrudt

Det er en udbredt opfattelse af, at pløjefri dyrkning øger behovet for at sprøjte mod ukrudt. Men alsidigt sædskifte og dyrkning af gode efterafgrøder muliggør pløjefri dyrkning med lavt forbrug af ukrudtsmidler. Overvej også om harvningen lige efter høst er nødvendig. Den harvning kan forværre problemer med græsukrudt.

Både pløjende og pløjefri landmænd kan opleve massive problemer med græsukrudt, hvis sædskiftet er domineret af vintersæd. Sen såning af hveden kan kun reducere problemet lidt, og kemisk bekæmpelse kan heller ikke alene løse problemet.

Et sædskifte med en væsentlig andel af vårsæd er vigtigt for, at man kan styre ukrudtet. Erfarne pløjefri landmænd oplever ofte ikke et øget behov for at sprøjte mod ukrudt.

Henrik Terp, driftsleder på Sanderumgaard ved Odense og bestyrelsesmedlem i FRDK, vil på Plantekongres 2017 berette om sine erfaringer med at holde ukrudtet i ave. I faktaboksen ses nogle af hans erfaringer og råd.

Efterafgrøder som et nyt virkemiddel

En kraftig afgrøde konkurrerer med ukrudtet. Det samme gælder for en vel-etableret efterafgrøde. Ukrudt er et tegn på ubalance. Det er ikke naturligt, at der kun gror en plantearter af gangen.

Derfor vil blandinger af efterafgrøder med mange arter virke bedre mod ukrudt end efterafgrøder, der kun består af en art.

Lad os håbe, at det fremover bliver muligt at dyrke flere arter også i de lovpligtige efterafgrøder.

For at opnå den største effekt af efterafgrøder bør den nedharves så sent som det er muligt. Eller man kan eventuelt så den næste afgrøde direkte, hvis man har en såmaskine, der er egnet til det.

Lad græsfrøene rådne eller udtørre

Det er en meget udbredt praksis at harve overligt lige efter mejetærskeren. Det er blandt andet for at provokere spildfrø til at spire. Denne harvning kan dog være en meget uheldig strategi i bekæmpelsen af græsukrudt.

For de fleste af de problematiske græsser øger det bekæmpelsen at efterlade frøene på jordoverfladen, hvor de vil rådne, udtørre eller blive spist.

Tabellen, der er udarbejdet af Peter Kryger Jensen fra Aarhus Universitet, viser, at det kun er hejrearterne, hvor der er en forbedret bekæmpelse ved at harve. Gold hejre kan holdes i ave med et dække af snittet halm. I stedet for at harve kan en halmstrigle provokere spildkorn til at spire.

Græsfrø, der er harvet eller pløjet ned, kan medføre ukrudtsproblemer i mange år. Frø af gold hejre bevarer spireevnen i cirka et år. Frø af vindaks og agerrævehale kan spire efter tre år, og frø af enårig rapgræs kan stadig spire efter fem år i jorden.

Harvninger og pløjninger vil altså medføre, at frøpuljen i jorden vedligeholdes. Når der harves for at opnå et såbed, laver man også et såbed for jordens ukrudtsfrø. Hvis harvninger undlades, kan man derimod tømme jordens pulje af græsukrudsfrø.

Af Hans Henrik Pedersen, projektchef, FRDK

Art	Stubharvning	Ingen bearbejdning
Spildkorn	✓	
Flyvehavre		✓
Agerrævehale		✓
Vindaks		✓
Alm. rajgræs		✓
Væselhale		✓
Gold hejre	✓ uden halm	✓ halmdække
Blød hejre	✓	
Raps		✓

Anbefalet metode til bekæmpelse efter høst af de væsentligste græsukrudsarter. Udarbejdet af Peter Kryger Jensen, Aarhus Universitet.

Erik Sandal fortæller i denne video om bekæmpelse af ukrudt via dyrkningssystemet. Den kan ses af alle på YouTube (se link i boks med yderligere info).

Peter Kryger Jensen med en af de pottes, som bliver brugt til at undersøge, hvordan spildfrø fra kulturplanter og andre arter påvirkes af vind og vejr afhængig af, om de forbliver på overfladen eller nedarbejdes i jorden.

God markhygiejne begrænser behovet for ukrudtsprøjtninger

På Sanderumgaard ved Odense er jorden dyrket pløjefrit siden 2001. Der dyrkes et alsidigt sædskifte med blandt andet frøgræs og kartofler. Driftsleder Henrik Terp vil på Plantekongres 2017 berette om indsatsen med at sikre marker med et lavt ukrudtstryk. Her er et udpluk af erfaringer og anbefalinger fra Sanderumgaard:

- Sædskiftet tilpasses, hvis der er ukrudtsproblemer i en mark
- Harveststrategi på den enkelte mark fastlægges efter ukrudtsforekomst
- Der udføres ekstra behandlinger med sprøjte eller harve, så snart der findes pletter med ukrudt
- Der foretages også ekstra indsats langs markkanter. Eventuelt udlægges en opharvet stribe eller en stribe med blomsterblandning eller med græs, der klippes
- Høst planlægges, så spredning af ukrudt fra beskidte marker minimeres. Mejetærsker og ballepresser rengøres ofte, og markarbejde startes samme sted i marken hver gang. Dermed kan der udføres en målrettet indsats, hvis maskinerne er forureningskilden
- Efterafgrøder sås, hvor det er muligt og gerne de frivillige efterafgrøder med bælgplanter. De etableres helst med en såmaskine for at opnå ensartet fremspiring
- Efterafgrøder nedsprøjtes omkring 1. december. Hvis der ikke er væselhale, kan lav dosering anvendes
- Sprøjtning med glyfosat efter kartofler udelades oftest, da tokimbladet ukrudt kan klares ved harvning

Yderligere info

- Peter Kryger Jensen. Håndtering af spildfrø efter høst. Indlæg OptiTill afslutning nov. 2016: www.optitill.dk/a15
- Ingen jordbearbejdning er bedste strategi mod ukrudt. Interview med Peter Kryger Jensen FRDK-nyt januar 2015
- FAO (2005) Do No-Till Systems Require More Chemicals? http://www.fao.org/ag/ca/ca-publications/outlook_pesticides_no_till_and_inputs.pdf
- OptiTill video 2014: Jordbearbejdning og fremspiring af ukrudt med Erik Sandal. LMO www.youtube.com/user/OptiTill-OptiPlant/videos eller www.youtube.com/watch?v=j0iYjuBhVCY

OptiTill projektet har fået tilskud fra ”Grønt Udviklings- og Demonstrations Program, GUPD under Miljø- og Fødevarerministeriet”.

